

Meljača – arheološko nalazište ili divlje odlagalište?

Autor/ica [Ivana Vrančić](#)

Objavljeno: 11 listopada, 2020

U sinjskom naselju Brnaze, svega stotinjak metara od Meljače, odnosno Mjoljače, područja na kojem su pronađeni ostaci starohrvatske crkve sv. Mihovila sa šest apsida iz IX. ili X. st. i kasnosrednjovjekovnih grobova, nalazi se zapušteni kamenolom. Umjesto da je javnosti poznata kao arheološko nalazište, Meljača je desetljećima sramota Brnaza i Grada Sinja.

Na rubu sela prema Sinjskom polju, na Meljači, 50-ih godina prošloga stoljeća Građevinsko poduzeće Sadra počelo je s eksploatacijom šljunka. Kamenolom je zatvoren početkom 80-ih godina prošloga stoljeća, a 10-ak godina kasnije tvrtka je završila u stečaju. Nikada, ni jednom riječju nije se pokrenula njena odgovornost zbog nesaniranja toga prostora.

Nakon zatvaranja kamenoloma u provaliju se godinama dovozio otpadni građevinski materijal s raznih gradilišta s namjerom da se zatrpa. Vremenom se tu počeo nekontrolirano dovoziti otpad sa širega područja, od starog namještaja i bijele tehnike, guma, azbestnog otpada, otpada biljnog i životinjskog podrijetla. Procjenjuje se da je tijekom 30-ak godina u rupu kamenoloma bačeno oko milijun metara kubnih raznog otpada. Sve to na samo stotinjak metara od arheološkog nalazišta koje nikada u potpunosti nije istraženo s jedne strane i svega pedesetak metara udaljenosti od naseljenog područja s druge strane.

Foto: Arhiva Ferate

Na zahtjev mještana Grad Sinj je povremeno angažirao gradsku komunalnu tvrtku da smeće poravna i prekrije ga zemljom, što je samo otvorilo prostor za novi ilegalni otpad.

Krajem prošle godine, na zahtjev Građanske inicijative Naše Brnaze, Grad Sinj je uputio nalog komunalnoj tvrtki Čistoća Cetinske krajine da 'Kavu' očisti. Iz kamenoloma je odvezeno stotinjak kamiona smeća, površina je nasuta zemljom i tamponom, a početkom ove godine postavljen je solarni videonadzor. U planu je bilo i ograđivanje kamenoloma, jer su na njegovoj zapadnoj i sjevernoj strani uspravni zasjeci visoki do 40-ak metara s pukotinama i labilnim komadima kamena težine do nekoliko tona, koji se lako mogu odroniti.

Foto: Arhiva Ferate

U Proračunu Grada Sinja za 2020. godinu za nastavak sanacije osigurano je dodatnih 200 tisuća kuna, no novac je ostao netaknut. Kako je riječ o državnom zemljištu u nadležnosti Hrvatskih šuma u cijelu priču 'uplele' su se Hrvatske šume.

Gradonačelnica Sinja **Kristina Križanac** tvrdi da je Grad Sinj zatražio suglasnost za sanaciju kamenoloma.

'Iako predmetna površina nije vlasništvo Grada, Gradsko vijeće je u Proračunu Grada Sinja predvidjelo sredstva za sanaciju ilegalnog odlagališta na Meljači. Grad Sinj je postupio sukladno odredbama Zakona o održivom otpadu te od ministarstva nadležnog za upravljanje državnom imovinom zatražio očitovanje o namjeri sanacije navedene lokacije, međutim Grad na to nije dobio nikakav odgovor. Zbog čega Hrvatske šume koje upravljaju ovim područjem u vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno lugari nadležne šumarije do sada nisu radili svoj posao i reagirali na ovaj veliki problem Grad, na žalost, nema odgovor', odgovorila je gradonačelnica Sinja.

O mogućnostima sanacije raspitali smo se i u Hrvatskim šumama iz kojih su nam rekli da Hrvatske šume nisu u mogućnosti sanirati površinu na kojoj je kamenolom.

'Kamenolom je prema tada važećim zakonima odobren od strane tadašnjeg Upravnog odjela za gospodarstvo. Isti je nakon eksploatacije trebao biti saniran od strane koncesionara – tvrtke Sadra koja je prestala s radom, što se nije dogodilo. Nemamo saznanja o pravnom sljedniku. Hrvatske šume nisu u mogućnosti ograditi svaki prostor koji predstavlja opasnost na području kojim gospodare, jer je riječ o milijunima hektara površine i prema Zakonu o šumama građani se tim površinama kreću na vlastitu odgovornost.

U svakom slučaju, pozdravljamo pozitivne napore Građanske inicijative Naše Brnaze i sanaciju otpada s predmetne površine i otvoreni smo za suradnju u području zaštite prirodnih dobara i društveno korisnih projekata preko svojih lokalnih ispostava', odgovorili su nam iz Hrvatskih šuma.

Iz Hrvatskih šuma ističu i da bi se sanacija mogla izvesti uz uvjet završetka eksploatacije mineralne sirovine sukladno Rudarskom projektu, što je u nadležnosti Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja te markice u prostornom planu koja bi označavala površinu kamenoloma za sanaciju. Stoga smo kontaktirali i Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja iz kojeg su nam odgovorili:

'U Jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina nema uveden istražni prostor mineralnih sirovina ili eksploatacijsko polje mineralnih sirovina na lokaciji koja se navodi u predmetnom upitu te Sektor za rudarstvo nema saznanja o istome. Stoga Vas ljubazno upućujemo da se vezano za temu sanacije obratite tijelu nadležnom za navedeno područje.'

Iz odgovora Ministarstva zaključujemo da kamenolom na Meljači ne postoji, odnosno da nikada za eksploataciju šljunka na tom prostoru od Države nisu zatražene nikakve dozvole te da je dozvola, kako i stoji u odgovoru Hrvatskih šuma, izdana na lokalnoj razini. Postavlja se pitanje: Zašto na lokalnoj razini nitko nije vodio računa o sanaciji toga prostora?

Jasno je da se prvobitno stanje toga područja ne može vratiti, ali isto tako taj prostor se ne može ostaviti u stanju u kakvom je danas. Potrebno ga je sanirati kako bi bio siguran za mještane, ali i urediti kako bi se spriječilo daljnje ilegalno odlaganje otpada. Potrebno ga je revitalizirati, vratiti prirodi dio onoga što joj se godinama uzimalo, a onda cijeli prostor Meljače s arheološkim nalazištem primjereno valorizirati. Čini se da volja postoji, a gdje ima volje ima i načina.

